Н. О. ДАНИЛЮК

Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: danyluk@vnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7373-2902>

УКРАЇНЬСЬКА ЛІНГВОФОЛЬКЛОРИСТИКА: ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті йдеться про становлення, сучасний стан і перспективи розвитку української лінгвофольклористики, яку розбудовують С. Я. Єрмоленко, Н. М. Журавльова, А. К. Мойсієнко, Т. П. Беценко, Ю. Б. Дядищева-Росовецька, Н. С. Колесник, Р. Л. Сердега та інші дослідники. Розглянуто основні аспекти вивчення мови українських народнопоетичних текстів з кінця XIX до середини XX ст.: історико-лінгвістичний, лінгвостилістичний, лінгводидактичний, лінгвокультурологічний, лінгвокраїнознавчий, етнолінгвістичний, лінгвоконцептуальний, лінгвосеміотичний та ін. Виділено два етапи розвитку лінгвофольклористики: 1) 60–80-ті рр. XX ст.; 2) 90-ті рр. XX ст. — початок XXI ст. Констатовано, що українська лінгвофольклористика вже сформувалась як особлива галузь філологічної науки й навчальна дисципліна зі своїм об'єктом (мовноструктурна, художньо-образна організація фольклорного тексту різних жанрів, особливості фольклорного стилетворення), предметом дослідження, завданнями й напрямками. Названо нинішні підходи до аналізу народнопоетичних текстів за мовними рівнями (фольклорна стилістика мовних одиниць), мовно-виразовими засобами (фольклорна стилістика мовних засобів образності), жанрами (фольклорна стилістика жанрів) та окремими розділами мовознавства. Визначено перспективи студій із лінгвофольклористики, що мають бути спрямовані на дослідження недостатньо опрацьованих мовних одиниць та образотворчих засобів у текстах різних жанрів (не лише традиційних, а й нових), розбудову фольклорної лексикографії, фольклорної діалектології, фольклорної лінгвосеміотики, фольклорної комунікації, фольклорної лінгвогендерології, зіставної лінгвофольклористики та інших напрямів, ширшого залучення сучасних програм автоматизованого аналізу до розгляду текстів, укладання словників і створення баз даних.

Ключові слова: українська лінгвофольклористика, мова фольклору, народнопоетичний текст, мовна одиниця, мовний рівень, мовно-виразальний засіб.

Лінгвофольклористика — порівняно молода наукова галузь, яку сформували в середині XX ст. В. Я. Пропп, А. П. Євгенєва, П. Г. Богатирьов, Й. О. Оссовецький і розвивають у наш час Є. Б. Артеменко, С. Є. Нікітіна, О. Т. Хроленко, С. Я. Єрмоленко, Т. П. Беценко, Ю. Б. Дядищева-Росовецька, Р. Л. Сердега та ін. Термін «лінгвофольклористика», запропонований у 1974 р. російським дослідником О. Т. Хроленком [Хроленко 1974], набув поширення насамперед серед східнослов'янських учених. Західнослов'янські (Є. Бартмінський, Є. Сероцьок, Й. Адамовський та ін.) і південнослов'янські

- Ukrainska mova: entsyklopediia (2004). V. M. Rusanivskyi (Resp. Ed.). 2nd ed. Kyiv: Vydavnytstvo «Ukrainska entsyklopediia» im. M. P. Bazhana. [In Ukrainian].
- Vasylo Z. (2004). Symvolika folklornoho obrazu. Lviv: DPA Druk. [In Ukrainian].
- Yermolenko S. Ya. (1987). Folklor i literaturna mova. Kyiv: Naukova dumka. [In Ukrainian].
- Yermolenko S. Ya. (1999). Narysy z ukrainskoi slovesnosti: Stylistyka ta kultura movy. Kyiv: Dovira. [In Ukrainian].
- Yermolenko S. Ya. (1991). Suchasna ukrainska stylistyka. *Synteza w stylistyce słowianskiej: Materiały konferencji (24–26.09.1990)*. Opole, 205–212. [In Ukrainian].

N. O. DANYLUK

Lesya Ukrainka Volyn National University

Lutsk, Ukraine

E-mail: danyluk@vnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-7373-2902>

UKRAINIAN LINGUO-FOLKLORE STUDIES: THEIR HISTORY, CURRENT STATE, AND PERSPECTIVES

The article is devoted to the evolution, present state and perspectives of development of the Ukrainian linguo-folklore studies that are conducted by Sv. Yermolenko, N. Zhuravliova, A. Moisiienko, T. Betsenko, Y. Diadyshcheva-Rosovetska, N. Kolesnyk, R. Serdeha and others. The main aspects of the analysis of the language of the Ukrainian folk poetic texts of the period from the end of the 19th century until the middle of the 20th century were considered. They are historical linguistic, linguo-stylistic, linguo-didactic, linguo-cultural, ethnolinguistic, linguo-conceptual, linguo-semiotic. Two stages in the development of linguo-folklore studies were distinguished: 1) 60s — 80s of the 20th c., and 2) 90s of the 20th c. — the early 21st c.

It was pointed out that the Ukrainian linguo-folklore studies had already evolved into a separate branch of philology and an educational course with its own object (a linguo-structural, artistic-figurative organization of folkloristic texts of various genres, peculiar features of a folkloristic style formation), and subject of research, tasks and trends. There were mentioned the present day approaches to the analysis of folk poetic texts, being based on the language layers (folklore stylistics of language units), language expressive means (folklore stylistics of language expressive means), genres (folklore stylistics of genres) and separate parts of linguistics. The following perspectives of the linguo-folklore studies were defined: the analysis of understudied language units and figurative means, used in the texts of various genres (not only the traditional but new ones as well), development of a folklore lexicography, folklore dialectology, folklore linguo-cognitology, folklore linguo-semiotics, folklore communication, linguo-genderology, contrastive linguo-folklore studies, and other trends, as well as a wider application of modern systems of an automatic analysis of texts, dictionaries' compilation, and data creation.

Keywords: Ukrainian linguo-folklore studies, the language of folklore, folk poetic text, language unit, language layer, language expressive means.

Дата надходження до редакції — 13.07.2021

Дата затвердження редакцією — 07.08.2021